

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת ויקהל-פקודי תשפ"א

עיה"ק צפת

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העשה בו מלאכה יומת: (שמות לה, א-ב).

צריך להבין מדוע דוקא כאן בצווי על שמירת שבת נאמר "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", כלומר שישנה הדגשה בצווי מצוה זו שנאמרה על ידי אסיפת כל בני ישראל, לא כמו בשאר המצוות שלא נאמר כן.

פירש רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת". ויש להבין מדוע כאן כשצווה משה רבינו ע"ה לבני ישראל על שמירת שבת הקדים אזהרת שבת למלאכת המשכן, ואילו לעיל (שמות לא, יג. ע"ש ברש"י) כשאמר הקב"ה למשה להזהיר את בני ישראל על שמירת שבת הקדים מלאכת המשכן לאזהרת שבת.

עוד נאמר בפרשת השבוע (שמות לח, כא): אלה פקודי המשכן אשר פקד על פי משה עבד הלוים ביד איתמר בן אהרן הכהן. ופירש רש"י: "המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל".

והקשה א"ז בסה"ק תולדות אדם (פרשת פקודי, דק"ו ד"ה אלה פקודי) וז"ל: "אלה פקודי המשכן משכן העדות. מה שנאמר כפול לשון על זה פירש רש"י ז"ל רמז למקדש שנתמשכן ב' פעמים עבור עונותיהם של ישראל וכו'. אך לכאורה אינו מובן עיקר דבר זה כלל, האיך היה יכול להתמשכן על פי דין תורה, הלא המקדש היה לבני ישראל כמו כסות יום ולילה שזמן חזרתו הוא תדיר, ואין זמן מיוחד לזה כמו כסות יום לבד או כסות לילה לבד, ואיך היה יכול להתמשכן (ע"יין בבא מציעא קיד:). ובפרט שהוא כמו רחיים ורכב שהם מדברים שנפשו וחיותו של אדם תלוי בהם, וכתוב (דברים כד, ו) לא יחבול רחיים ורכב כי נפש הוא חובל, ומכל שכן המקדש שכל שפע וחיות ישראל היה יוצא משם, ובודאי הקדוש ברוך הוא מקיים התורה הקדושה".

ותירץ: "אבל האמת, שהדין הזה אינו שייך רק כשאדם יודע ומכיר בהחסרון שנחסר לו הדבר הנצרך לו, כמו כסות יום או לילה, אז מחויב המלוה להחזיר לו בזמנו, וגבי רחיים ורכב אינו יכול כלל למשכנו, אבל לא כשאינו יודע כלום מהחסרון שנחסר לו זה הכסות, או שאינו מרגיש כלל שהוא חיותו, אז בודאי אין שייך דין זה כלל. וכמו שנאמר בתורתנו הקדושה טעם על זה (שמות כב, כו) והיה כי יצעק אלי וכו', ודוקא כשיצעק וידע החסרון שחסר לו. ודרך העולם, כשנותן אחד לחבירו איזה פקדון, נותנו לו במנין כדי שיחזיר לו במנין, ובלתי זה לא יודע החסרון אחר כך, ויכול להיות שלא יגיע לידי החזרה בשלימות, נמצא שהמנין מהדבר מביא לידי ידיעות החסרון, וידיעת החסרון מביא לידי שלימות הדבר.

"וכמו כן גבי המשכן. כי ידוע שעיקר משכן ה' הוא אוהל שכן באדם (תהלים עח, ס), בחינת ושכנתי בתוכם (שמות כה ח), בלב כל אחד ואחד מישראל, היינו שיטע האדם בלבו אחדותו יתברך שמו, וכל מעשיו יהיו רק מה שנוגע לכבודו יתברך שמו. וכמו שאנו אומרים אשרינו מה טוב חלקינו וכו', אשרינו שאנו משכימים ומעריבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ומייחדים את שמך פעמים באהבה וכו', וזאת הוא עיקר משכן ה'. וכעת גם כן יש בחינת משכן וכליו בכל איש ואיש מישראל, וחורבן המשכן בא לאדם מחמת קלקול הדעת רח"ל, ועיקר הדעת הוא דע את אלקי אביך וכו' (דברי הימים א' כח, ט), וכשאדם מקלקל הידיעה הזאת ממילא נחסר לו בחינת המשכן, היינו אהל שיכן באדם,

וממילא נחסר לו ידיעת החסרון גם כן, ואינו מרגיש כלל בחסרונו, מחמת שעומד בחסרון עיקר הדעת. ואז ממילא בא חורבן למשכן דלמטה גם כן. כי משכן דלמטה הוא רמז למשכן דלמעלה, ששם הוא עיקר המשכן, היינו האוהל שיכן באדם, וכשנחסר העיקר ממילא נחסר הטפל.

"אבל כשאדם מתבונן בגדלות ה', ורואה בשפלות עצמו איך שהוא רחוק הרבה מהשם, ושנחסר לו עיקר מקום חיותו, והוא ריק מכל, וחושב בלבו למצוא תרופה למכתו, ובא בכל פעם יותר לידיעת החסרון, אז השם יתברך מחזיר לו הכל, וממלא כל החסרונות שלו.

"ודבר זה נמשל לחולה רח"ל, בעת שחוליו כבד עליו, אז אינו מרגיש כלל בכאב שלו, ונדמה לו שאין לו שום כאב כלל, וכל דבר מאכל נמאס לו וכל אוכל תתעב נפשו, מחמת שהוא בטל מכל החושים, עבור זה אינו מרגיש כלל. אבל כשהבריאה והחושים חוזרים לו, אז הוא מתחיל להרגיש בכאב, והוא סימן שהקל מעליו חוליו. ואז נותנים לו מעט מעט דבר מאכל או ריח טוב להחזיקו ולאמצו. וכנאמר (שיר השירים ב, ה) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים, ובכל פעם נותנים לו יותר ויותר, עד שחוזר לאיתנו הראשון.

"וכמו כן הדבר הזה גם כן, כל זמן שאדם אינו מרגיש בחסרון, ועומד בחסרון הדעת, אז הוא ריק מכל וכל. אבל כשחושב בלבו למצוא תרופה למכתו, ומתחיל בכל פעם להרגיש בחסרונו יותר ויותר, אז ממילא יחזור לו הדעת מעט מעט, עד שנתמלא עיקר הדעת בשלימות, עכל"ק.

והעולה מדברי קדשו שאע"פ שאסור למשכן דבר שחייו של אדם תלויים בו, והמשכן הוא דבר שחייהם של ישראל תלויים בו בהיותו חיותם של בני ישראל, אין חסרון במהנה שהקב"ה נטל את המשכן למשכון עבור עוונותיהם של ישראל, כי עיקר מטרת בנין המשכן הוא בשביל שתהיה השראת השכינה בקרב בני ישראל, כנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ופירשו הקדמונים (אלשיך, ראשית חכמה): "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, תוך כל אחד ואחד מישראל", ומי שמתקוק ומצפה לבנין המשכן ומתאוה שתהיה השראת השכינה בעולם, אכן אין הקב"ה ממשכן ממנו את המשכן, כי יש השראת השכינה בקרבו.

וישנם ב' תנאים שנצרכים להשראת השכינה על ידי בנין המשכן. תנאי ראשון הוא שתהיה אחדות בקרב בני ישראל. ואמנם גם בקרב אומות העולם ישנה אחדות, אך אחדות זו היא אינה אחדות אמיתית אלא רק במובן חיצוני, כמו למשל חיילים שצועדים יחדיו ותנועותיהם מתואמות אחד עם השני, וכולם מזיזים את ידיהם ורגליהם באותו צורה ובאותו קצב, אך אין ביניהם שום שייכות וחיבור פנימי, וזה אינו אחדות אמיתית.

אבל אחדות אמיתית ששייכת רק אצל בני ישראל זהו כאשר ישנה שייכות בין אחד לאחד, שמרגיש מה שחסר לחבירו, ועושה כל מה שביכלתו לעזור לו. וזהו תנאי לבנין המשכן שתהיה השראת השכינה בישראל, כפי שרואים גם שכאשר היה מחלוקת בעם ישראל אזי חרב בית המקדש.

ומאחר שהשראת השכינה בישראל תלויה בענין זה ישנו יצר הרע מיוחד לעשות מחלוקת בין בני ישראל. כמו שרואים בחוש בארצות הברית שיש שם מאות מליונים של אזרחים ויש שם רק שני מפלגות, וכן הוא ג"כ באנגליה. ואילו בארץ ישראל שישנם כמה מליוני יהודים יש שלושים ושתיים מפלגות.

ותנאי נוסף לבנין המשכן שתשרה שכינה בישראל הוא שמירת שבת, דהיינו להזהר מחילול שבת, וגם ללמוד תורה בשבת, כנאמר בתנא דבי אליהו (רבה, א) שיום השבת ייעשה כולו תורה.

ומטעם זה כאשר צווה משה רבינו ע"ה על מלאכת המשכן הקדים לכך ב' ענינים, הרומזים לב' תנאים אלו הנצרכים לבנין המשכן. א' שהקהיל את כל עדת בני ישראל, בכדי שתהיה אחדות אמיתית בקרב בני ישראל, שזה התנאי הראשון שנצרך לבנין המשכן. ב' שצוה להם על שמירת שבת, שזהו התנאי השני הנצרך לבנין המשכן.

אכן במקום אחר הקדים מלאכת המשכן לצווי שמירת שבת, לומר שגם כאשר אין אחדות אמיתית בין בני ישראל, וישנם מחלוקות, וממילא חרב בית המקדש הכללי, מכל מקום אדם פרטי שהוא אינו בעל מחלוקת, שאינו שונא יהודים ואינו מלא תלונות, אזי אף שאין בעולם אחדות אמיתית, מכל מקום זוכה אותו אדם לבנין המשכן הפרטי אצלו, שיש אצלו השראת השכינה.

יעזור השי"ת שנזכה שבני ישראל יהיו באחדות ונזכה לבנין בית המקדש ולביאת גואל צדק בב"א.

M0732951213@GMAIL.COM לקבלת הגליון מידי יום רביעי שילחו מייל ל